

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE T2
ANALÝZA VLASTNÍCH PARTIÍ

Martin Stoček

v Lázních Bohdaneč

5. 9. 2025

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych chtěl poděkovat jednak své milující rodině, která je mi po celou mou šachovou kariéru oporou, a jednak všem svým minulým trenérům. Bez kohokoliv z nich bych se nikdy nedostal ke psaní této trenérské práce ani k trenérství vůbec. Nerad bych zde vyjmenovával jednotlivé osoby a na někoho zapomněl, jednu výjimku však přeci jen udělat musím. Tato práce by totiž nemohla vzniknout bez fantastických tréninků s GM Petrem Hábou, který mne k analýze vlastních partií přivedl a bez něhož bych nejspíš vůbec o ničem podobném nevěděl...

ÚVOD

Samostatná analýza vlastních partií by měla tvořit páteř tréninku každého silnějšího hráče. Proto je úkolem trenéra naučit šachistu této důležité dovednosti. Tato trenérská práce má sloužit jako návod a inspirace jak již zmíněným trenérům, tak samoukům, kteří se v této oblasti chtějí zdokonalit.

Osobně jsem přesvědčen, že bychom měli mladé hráče začít učit samostatné analýze, jakmile překročí 1700 ELO a 12 let. Ať už s ní však začneme kdykoli, musíme být velmi svědomití. Našeho svěřence bude nejspíš tato dovednost provázet po celou šachovou kariéru. Zároveň je dobré zmínit, že trenér z procesu analýzy úplně nemizí. Z někoho, kdo vymýšlí, co mohl svěřenec v partii zahrát lépe, se totiž stává osoba, která analýzu kontroluje a poskytuje, zejména ze začátku zcela zásadní, zpětnou vazbu. Tak jako ve všech oblastech šachové hry se ale hráč čím dál tím více osamostatňuje a přebírá na sebe zodpovědnost za vlastní trénink.

Tato práce se skládá z krátké teoretické části a následně 2 praktických ukázek, na nichž demonstruji, jak by to z mého pohledu mohlo vypadat. Nemusíte se mnou však souhlasit a k práci můžete přistoupit zcela po svém, například ji pojmout pouze jako námět k zamyšlení. Praktické ukázky můžete vedle tohoto dokumentu nalézt také v přiloženém souboru PGN, jenž vám doporučuji si otevřít v programu Chessbase. Tak jako tak se ovšem můžeme přesunout k první, teoretické části této práce.

TEORETICKÁ ČÁST

Učíme-li někoho analyzovat si vlastní partie, musíme nejprve vědět, co ho vlastně chceme naučit. Osobně bych rozdělil analýzu na 5 hlavních částí, v rámci nichž si hráč projde vše, co je důležité.

Onou pomyslnou první částí je **přepsání partie** do Chessbase nebo obdobného programu. Asi jen málokdo z nás si dokáže představit, že bychom si ještě v dnešní době měli vést sešity se založenými partiemi. Databáze vlastních partií je základ.

A nyní již konečně přecházíme k tomu, co může být pro některé z vás zcela nové. Jako druhou činnost v pořadí bychom totiž dle mého měli **zaevidovat všechny myšlenky, které nás napadly u samotné partie**. Nikdy si samozřejmě nezapamatujeme všechno, proto by alespoň první 2 fáze analýzy měly proběhnout co nejdříve, ideálně ještě v den sehrání partie. Jsme-li například na turnaji, právě po zapsání variant a myšlenek od partie přichází chvíle analýzu odložit na později. Další fáze na nás již počkají.

Po návratu z našeho pomyslného turnaje nebo zkrátka po pár dnech přichází čas na samotné **propočítávání variant za šachovnicí**. Sám preferuji analýzu nad šachovnicí fyzickou, někomu však může vyhovovat též analýza v Chessbase. Co je ovšem klíčové, v žádném případě si nepouštíme šachový motor dříve, než dokončíme tuto fázi analýzy. Poté by již naše vlastní počítání nedávalo smysl. Za šachovnicí také nemáte k dispozici nápovědu, tak proč s ní ochuzovat vlastní analýzu?

A kdy vlastně přijde čas na tolik oblíbený Stockfish? Samozřejmě platí, že sto trenérů, sto názorů. Já jsem ale přesvědčen, že bychom s motorem měli pracovat, co nejméně to je možné. Pokud však přeci jen, právě teď nastala chvíle **ověřit, zda byl náš propočet při partii i doma přesný**. Zejména mladým hráčům bych doporučil, aby toto ověření svěřili do rukou trenéra. Náš mozek zkrátka nepočítá v jedničkách a nulách a lidský faktor tedy považuji za nenahraditelný. Je ovšem zcela na vás, jestli dáte přednost asistentovi z polovodičů, nebo tomu z masa a kostí. Pokud celou 4. fázi úplně přeskočíte, špatně to také nebude. Koneckonců, svou namáhavou práci s propočtem jste už odvedli.

Na úplný závěr přichází čas na **vyhodnocení dané partie**. Nejde o to psát dlouhé rozbory. Spíše bychom si měli vyjasnit, ve které fázi partie jsme dělali chyby a jak můžeme tyto

chyby eliminovat. V praxi nám právě poslední fáze analýzy prozradí, na kterou oblast zaměřit svůj trénink. Zajímá nás tedy například, zda jsme byli spokojeni s pozicí po zahájení, nechali se přepočítat nebo jestli jsme náhodou neztratili půlbod neznalostí teoretických věžovek.

Celý proces možná vypadá složitě, je však zcela logický. Jednoduše řečeno si potřebujeme zapsat partii a myšlenky, zanalyzovat je, teprve poté vypustit na danou partii stroj a nakonec vyvodit závěr a důsledky pro vlastní trénink. Pojdme si tedy celou analýzu shrnout v 5 bodech:

- 1. Přepsání partie do Chessbase**
- 2. Zapsání myšlenek a variant počítaných u partie**
- 3. Vlastní propočet konkrétních variant**
- 4. Ověření přesnosti našeho propočtu za šachovnicí i při analýze – s trenérem, počítačem anebo vůbec (žádná varianta není špatně)**
- 5. Vyhodnocení partie, závěr**

Je mi samozřejmě jasné, že celý proces zabere nějakou dobu, šachistovi však přinese mnohem víc než některé jiné formy tréninku. Propočet při analýze je totiž dle mého tím nejefektivnějším tréninkem, který můžeme mít. Pojdme se tedy pomalu přesunout k praktické části této práce, totiž k mým vlastním partiím...

PARTIE 1

Bílý: Bujnoch Radek – 2271

Černý: Stoček Martin – 2129

Datum: 28. 7. 2025

Utkání: Czech Open 2025 – turnaj A (4. kolo)

Jako první z ukázek, na nichž demonstruji výše vypsanou teorii, jsem vybral partii z letošního Czech Openu. Ne snad, že by byla nějak zajímavá, poučná však jednoznačně. Soupeř mne porazil rychle a elegantně a poznatků ke zkvalitnění mého eventuálního budoucího tréninku tak v partii nalezneme hned několik. Pro přehlednost jsem rovněž oddělil jednotlivé fáze analýzy následovně. Zápis partie samotné (1. fáze) je zvýrazněn tučným písmem. Varianty, které jsem viděl u partie (2. fáze), značí písmeno P. Výsledek domácí analýzy je označen písmenem A. Poznátky získané od šachového motoru značí Pc. A závěr analýzy je uveden jako odstavec na jejím samém konci. To je pro úvod vše, níže následuje první ukázka, kterou vám doporučuji zobrazit z PGN souboru přiloženého k této práci prostřednictvím programu Chessbase...

1. Jf3 d5 2. d4 Jf6 3. c4 e6 4. Jc3 {P - soupeř se nejspíš podíval do databáze a zjistil, že jsem hodně hrál Holandskou obranu. Proto začal tímto pořadím tahů a nikoli 1.d4. Já jsem tuto variantu čekal, a byl jsem na ni tedy připraven.} **4... c5 5. cxd5 Jxd5 6. e4** ({Pro bílého z této varianty nekouká nic lepšího než rovná pozice se snaží hrou černého. Proto je hlavní teoretický tah 6.e4.} 6. Jxd5 Dxd5 7. e3 (7. dxc5 Dxd1+ 8. Kxd1 Sxc5 {A}) 7... Jc6 A) 8. Sb5 cxd4 A1) 9. Jxd4 A1a) 9... Sd7?! 10. Jxc6 Dxc2! (10... Dxd1+?! 11. Kxd1 Sxc6 12. Sxc6+ bxc6) 11. Vf1 Sxc6 12. Sxc6+ Dxc6; A1b) 9... Dxc2! 10. Vf1 Sd7; A2) 9. Sxc6+ bxc6 (9... Dxc6 10. Dxd4) 10. Dxd4 (10. Jxd4 Sa6; 10. exd4 Sa6) 10...Sa6! A2a) 11. Sd2 Se7 (11... Db5 12. 0–0–0 Vd8 — opět pozice vypadá lépe, objektivně je ale rovná) 12. Dxd5 (12. Dxc7 0–0–0 13. Dc3 Vhg8) 12... cxd5 13. Sc3 f6; A2b) 11. Dxd5 cxd5 12. Sd2 Sd6 13. Sc3 0–0 14. Kd2 Vfc8; B) 8. dxc5 Dxd1+ 9. Kxd1 Sxc5 = objektivně nejlepší pro bílého; C) 8. Se2 cxd4 9. Jxd4 (9. exd4 Sb4+ 10. Sd2 Sxd2+ 11. Dxd2 0–0 12. 0–0 Vd8; 9. 0–0!? dxe3 10. Sxe3 Dxd1 11. Vfxd1 Se7 12. Jd4 Jxd4 13. Sxd4 0–0 14. Sf3 Vd8 15. Se3 Vxd1+ 16. Vxd1 Kf8) 9... Jxd4 C1) 10. exd4 C1a) 10... Sd7?! C1a1) 11. Sf3 Sb4+ 12. Sd2 (12. Kf1 Sb5+ 13. Kg1 Dd7) 12... Dxd4 13. Sxb4 Dxb4+ 14. Dd2 Dxd2+ 15. Kxd2 Sc6 16. Sxc6+

bxc6 17. Vac1 Kd7; C1a2) 11. 0–0 Sc6 12. Sf3 Dd7 13. Sxc6 Dxc6 14. d5 Dxd5 15. Dxd5 exd5 16. Ve1+ Kd7 = 17. Se3 b6 18. Vad1 Kc6 19. Vd3 Vd8 20. Vc1+ Kb7 21. Vcd1 Kc6 22. Vc1+ Kb7 =; C1b) 10... Dxc2 11. Sf3 Dg6 12. Sf4 Sd7 13. Sxb7 Sb4+ 14. Ke2 Sb5+ 15. Ke3 e5 16. Sxe5 Dh6+ 17. Sf4 g5 18. Se5 g4+ 19. Sf4 De6+ 20. Se5 Vd8; C2) 10. Dxd4 — stroji vše vychází, hlásí mírnou výhodu černého. 10... Dxc2 (10... Dxd4 11. exd4 Sd7 12. Sf3 Sc6 13. Sxc6+ bxc6 14. Se3 Se7 15. Rc1 Kd7)) **6... Jxc3 7. bxc3 cxd4 8. cxd4 Sb4+ 9. Sd2 Sxd2+ 10. Dxd2 0–0 11. Sc4 Jd7 12. 0–0 b6 13. Rad1** (13.d5...) **13... Sb7 14. Rfe1 14... Vc8 15. Sb3 Ve8 16. h3** {P - zde se mi přihodilo jakési zatmění. Ačkoliv jsem při přípravě tento tah viděl, zcela jsem zapomněl, že mám hrát Df6 nebo případně h6. Pokračování se ukázalo slabším...} (16. d5 e5 {P}) **16... Dc7?!** (16... Df6 17. Ve3 ...) **17. d5!** {P - 17.d5 jsem letmo počítal, říkal jsem si však, že zkrátka vše vyměním a začnu hrát proti pěšci d5.} (17. Re3 Df4) **17... exd5 18. exd5 Dd6** (18... Rxe1+ 19. Rxe1 Dd6 — a bílý ovládá navíc E sloupec) **19. Jd4** (19. Ve6! Df8 ...) **19... Jc5** (19... Jf6? — v partii se mi toto pokračování pocitově nelíbilo) **20. Jf5 Dd7 21. Dg5 g6 A)** 22. Dxf6 Dxf5 23. Dxf5 gxf5 24. Vxe8+ Vxe8 A1) 25. f3 Kg7 26. Kf2 Kf6 27. g4 Vd8 28. Kg3 Ke5 29. g5 b5 30. d6 f4+ 31. Kg4 Sc8+ 32. Kh5 Sb7 33. Ve1+ Kxd6 34. Kg4 Sc8+ 35. Kxf4 Vf8 36. h4 f6; A2) 25. Sc2 Vd8 26. d6 Sc8 27. Kf1 Kg7 28. Ke2 Kf6; B) 22. Jh6+ Kg7 23. d6 Je4 24. Dh4 — chyba v hodnocení pozice. Sám jsem považoval pozici za nejasnou; počítač ukazuje jasnou výhru. Jxd6 (24... f6 25. Jg4 h5 26. Vxe4 Vxe4 27. Dxf6+ Kh7 28. Sf7 Df5 29. d7); 25. Vxe8 Dxe8 26. Jg4 Jf5 27. Df6+ Kg8 28. Je5 Jh6 29. Jxg6 **20. Jf5** (20. Sc2 Dxd5) **20... Df6** (20... Dd7 pasivní) **21. Sc2** {P - nyní stojím před rozhodnutím, co mám hrát. Pozice je nepříjemná, lehké figury černého na dámském křídle jako by byly trochu ze hry. K tomu začínají přicházet hrozby proti černému králi.} (21. d6 Vxe1+ 22. Vxe1 Dxf5 23. d7 Dxd7) **21... Vxe1+** (21... Ved8 22. Je7+) (21... Vcd8 22. d6 ...) **22. Vxe1 Vd8** (22... g6 23. Je7+ Kg7 24. Jxc8) **23. d6** {A - objektivně stojí bílý o malinko lépe. Pokud však černý bude hrát přesně, není zatím vidět jasná cesta k výhře. Pozice černého je ale celkem nepříjemná. Navíc jsem měl v této chvíli již jen velmi málo času.} (23. De3! Kf8 24. g4 Sxd5 25. g5 De6 26. Dd2 Dd7 27. Ve7 Dc8 28. Dd4) **23... g6?** {P - tento tah mi připadal dobrý. „Vyháním jezdce a pokud musí soupeř zahrát tah jako Dh6, tak už to za něj nemůže být dobré...“ To se ukázalo zčásti pravdou. Soupeř však měl pokračovat **24. Jh6+.**} (23... Je6 — tento tah by vedl k vyrovnané hře) A) 24. d7? Sc6; B) 24. Ve3 g6 25. Jh6+ Kg7 26. Jg4 Da1+ 27. Kh2 h5 28. Je5 Dd4; C) 24. Dd3 g6 25. Jh6+ Kg7 26. Jg4 Dd4 27. Rd1 27... Vxd6?! 28. Da3 Dc5 29. Db2+ ... **24. Dh6** (24. Jh6+ Kg7...) **24... Dc3??** hrubá chyba, která rozhodla partii. (24... Kh8! silný profylaktický tah, Je7 nyní není se šachem; černý

by musel krýt hrozby.) **25. Je7+** (25. Ve3 Da1+ 26. Kh2 gxf5 — já jsem počítal získání figury) **25... Kh8 26. Jxg6+!** {P - a tady mi došel rozsah katastrofy napáchané tahem 24... Dc3? Černý je okamžitě KO.} **26... fxg6 27. Re7+-** Závěr: Partii jsem prohrál z několika důvodů. Vše začalo nepříliš šťastně zvoleným zahájením. Jakmile teorie skončila, ocitl jsem se v rovné, ale náročné pozici, kde jsem navíc neměl konkrétní plán. Hrát takové zahájení proti silnějšimu a zkušenějšimu hráči nedává příliš smysl. I můj soupeř udělal pár chyb a dal mi šanci se do partie vrátit. Chyběla mi však koncentrace a lepší propočty. Jak se ukázalo i u analýzy s počítačem, některé mé varianty postrádaly správné hodnocení výsledných pozic. Do dalšího tréninku bych tedy měl přidat hlavně taktiku a hodnocení pozice a v dalších partiích bych měl zejména se silnějšimi hráči volit jiná zahájení.

1-0

PARTIE 2

Bílý: Stoček Martin – 1833

Černý: Hajšman Martin – 1612

Datum: 26. 7. 2021

Utkání: Czech Open 2021 – turnaj B (4. kolo)

Druhou partii této práce jsem vybral z minulosti. Řekl bych, že může poskytnout celkem dobré porovnání s analýzou partie novější, neboť pochází z doby, kdy jsem měl o zhruba 300 ELO méně. Analýzu jsem již nijak zásadněji neupravoval a nechal ji tak, jak jsem ji před 4 lety vytvořil. Doporučuji si ji samozřejmě zobrazit z PGN souboru přiloženého k této práci prostřednictvím programu Chessbase.

1.d4 e6 2.c4 Jf6 3.Jc3 Sb4 4.Sg5 h6 5.Sh4 b6 [5...g5 6.Sg3 Je4 7.Dc2 Teorie] **6.e3 Sb7 7.Jf3 0–0 8.Sd3 d6** [Po zahájení mám pěknou pozici.] [8...d5 9.0–0 Jbd7 přechází do dámského gambitu. 10.cxd5 exd5 11.Je5 Se7 12.Sg3] **9.0–0** [9.Dc2 Sxc3+ 10.bxc3 Na c3 chci dobírat pěšcem.] **9...Sxc3** [9...c5 10.Je2 cxd4 11.a3 dxe3 (11...Sa5 12.b4; 11...Sc5 12.exd4) 12.axb4 exf2+ 13.Vxf2 P; 9...Sxc3 10.bxc3 Jbd7 11.Jd2 příprava e4 11...g5 12.Sg3 Je8 (12...h5 13.h4 g4 14.e4 e5 15.a4 a5 16.f4 gxf3 17.gxf3) 13.f4 (13.e4 e5 nyní by se již f4 prosazovalo těžko.) 13...f5 14.Dh5 Df6 (14...g4 15.Dxh6 Vf6 16.Dg5+ Kf7 17.Dh4 P – s dalším Se1 a Df2) 15.fxg5 hxg5 16.e4 (16.h4 g4) 16...Jg7 17.De2 f4] **10.bxc3 Jbd7 11.Jd2** [Příprava e4] **11...g5 12.Sg3 Je8** [12...h5 13.h4 g4 14.e4 e5 15.a4 a5 16.f4 gxf3 17.Dxf3] **13.f4** [13.e4 e5 nyní by se již f4 prosazovalo těžko.] **13...f5 14.e4** [14.Dh5 Df6 (14...g4 15.Dxh6 Vf6 16.Dg5+ Kf7 17.Dh4 P – s dalším Se1 a Df2) 15.fxg5 hxg5 16.e4 (16.h4 g4) 16...Jg7 17.De2 f4] **14...Jg7** [14...fxe4 15.Jxe4 gxf4 16.Sxf4 P; 14...g4 15.d5 exd5 16.exd5 (16.cxd5 Jc5 17.Sc2 fxe4 18.Dxg4+ pc) 16...Jc5 17.Sc2 P] **15.Dc2** [15.e5 dxe5 16.dxe5 (16.fxe5 f4 17.Sf2 Jxe5 18.Sc2 Jd7 19.Ve1 pc) 16...Jxe5 17.Sxf5 Jxc4 18.Sxe6+ Jxe6 19.Jxc4 Dxd1 20.Vaxd1 gxf4] **15...g4 16.exf5** [16.e5 dxe5 17.dxe5 slabší než originál (17.fxe5 pc); 16.d5 vede do podobné pozice, jako se hrála v partii, avšak již se zahraniím d5.; 16.Vae1 pc] **16...exf5 17.Sf2** [Příprava c5] [17.Vfe1 h5 18.Sf2 h4 tomu jsem chtěl předejít tahem 17.Sf2] **17...Kh8 18.Jb3** [18.d5 Jc5 19.Sxc5 dxc5 20.Vf2 Df6 21.Ve1 Vae8=] **18...Vb8 19.a4** [19.c5 dxc5 (19...b5 20.a4 bxa4 21.Vxa4) 20.dxc5 Sxg2 a) 20...bxc5 21.Sxc5 Jxc5 22.Jxc5 Sxg2 23.Dxg2 Dd6 24.Df2; b) 20...b5 21.Vfe1 (21.Sxb5 Sxg2 22.Sxd7 Sxf1 P) 21...a6 22.a4; 21.Kxg2 bxc5 22.c4]

19...c5 20.a5 a6 21.Vfe1 Sa8 22.d5 Df6 23.Ve2 Vfe8 24.Vae1 [24.Vxe8+ Vxe8 25.axb6 Sb7 26.Ja5 Vb8 27.Vb1 Jf8 28.Jc6 Va8 29.Ja5 Vb8 30.Da4 Dxc3 31.Sf1 Df6 32.Jxb7 Vxb7 33.Dxa6 Df7 34.Da8 pc] **24...Vxe2 25.Vxe2 h5** [25...Ve8 26.Vxe8+ Jxe8 27.Sxf5 P] **26.g3** [Zavírá většinu možností černého na královském křídle.] [26.Jd4 cxd4 27.Sxd4 Df7 28.Sxf5 pc] **26...Vg8** [Černý nemá šanci na aktivní obranu nebo protihru.] **27.Ve1 Vd8 28.axb6** [28.Va1] **28...Jxb6 29.Va1 Sb7 30.Ja5** [Střelci bílého kryjí všechna pole vniku na svou polovinu. Jediná výjimka je pěšec c3, který musí být kryt jinou figurou.] **30...Sc8** [30...Sa8 31.Jc6 Sxc6 32.dxc6] **31.Jc6 Ve8 32.Jb8 Sd7** [32...Sb7 33.Jxa6 a) 33.Vb1 Jxc4 (33...Vxb8 34.Vxb6 Dd8 35.Db1 Dc7 36.Sc2 Je8 (36...Dd7 37.Db3 Kg8 38.Da4 De7 39.Db3 Dc7 40.Db2 Dd7 pc) 37.Sa4) 34.Sxc4 Vxb8 35.Sxa6 De7 36.Db2 P; b) 33.Jc6 Sxc6 34.dxc6; 33...Va8 34.Db3 Sxa6 35.Dxb6 Dxc3 36.Vxa6 Vxa6 37.Dxa6 Dxd3] **33.Jxd7 Jxd7 34.Vxa6 Vc8 35.Va7 Jf8 36.Db2 Vd8 37.Va6 De7 38.Dc2 Df6** [38...Df7 39.Db3 De7 40.Db6 Df6 41.Sxc5 Dxc3 42.Dxd8 Dxd3 43.Dxf8+ Kh7 44.Va1! pc (44.De7 Dd1+ 45.Kf2 Df3+ 46.Ke1 Dh1+ (46...Dc3+ 47.Kd1 Dd3+ 48.Kc1 (48.Ke1 Dc3+ 49.Kf1 (49.Kf2 Df3+) 49...Dxc4+) 48...Dxc4+) 47.Kd2 Dxh2+ (47...dxc5 48.Va7 Dg2+ 49.De2 Dh3 50.Kc3) 48.De2)] **39.Sxc5**

1-0

ZÁVĚR

V rámci této trenérské práce jsem se vám pokusil nastínit svůj přístup k analýze partií. Je samozřejmé, že v průběhu analýzy učiní šachista spoustu chyb. Cílem této tréninkové metody však není vytvořit bezchybný soubor pro vydání knihy s vlastními partiemi, nýbrž přimět svěřence k práci s vlastní chybou a určité sebereflexi vedoucí k optimalizaci celého tréninkového procesu. Jako vedlejší efekt šetří vlastní analýza svěřencův čas s trenérem, který tak může být věnován důležitým tématům šachové teorie i praxe. Dalším benefitem je mimo jiné to, že si hráč dané poznatky mnohem lépe pamatuje, pokud si na ně přišel sám. Navíc nám pomalu vzniká databáze partií pro budoucí přípravy. Analýza vlastních partií přímo samotným svěřencem je tedy přínosná v mnoha rovinách a pokud se stane součástí repertoáru českých trenérů v ještě větší míře, může z toho úroveň šachu u nás jedinečně profitovat.